

РАДИ ЦАРЕВ МЕДУНЪТ

chitanka.info

Младият мъжкар се надигна, подаде глава през отвора на кухината, зейнала под корените на повален от буря бук, които бяха издигнали дебел пласт земя. Последният сняг се беше запазил тук-там по усойните местенца на нечистосиви петна, по краищата на които блестяха прозрачни ледени корици. Животното изсумтя и излезе бавно навън. Стомахът му се свиваше болезнено. В него се гонеха само две-три шепи сгърчени, полузамръзнали шипкови плодове, които беше събрало вчера по бодливите клонки.

Мечокът протегна глава, влажният му нос пое въздух. Студеният ветреца свистеше приглушено през голите клони на дърветата, играеше си с неговия кожух. Сиво-ръждивата му козина се цепеше на едри късове по плешките. Широките му лапи стъпваха безшумно по земята. Когато усетеше под стъпалата си мека туфа мъх, проръмжаваше глухо от удоволствие. Стигна до тясна ивица от храсти, която се спущаше по брега на дълбок дол. На дъното му се чуваше ромоленето на поток.

Животното слезе забързано от наклона чак до водата. В нея растяха сочни водни растения — ручейт не беше замръзнал на това място през зимата. Сиво-зелените листенца, които се подаваха над повърхността, не бяха лоши на вид, но мечокът проръмжа недоволено. Преди да е откъснал наръч от тях с лапите си, преди да го е налапал — познаваше добре вкуса им.

Когато поукроти гладните гърчове на стомаха си, животното се изкатери по другия склон, обрасъл с криви дъбови издънки, чиито дълбоко напукани стъбла бяха обрасли с мъх и лишей. По пътя долови дъх на прясна пръст, примесен с мирис на диви прасета. Мечокът наостри уши, но не дочу шум — стадото се беше отдалечило неотдавна.

Засили хода са, ноктите му откъртваха закръглени камъни, парчета избелял мъх, който растеше покрай дърветата. Приближи се до китка буки, сред която гниеше стар пън, прошарен с праханови раковини. Основата му беше нацепена на късове, земята преорана. В нея се жълтееха коренчета, разкъсани от рилата на прасетата.

Медунът изръмжа недоволено, протегна предната си лапа, въоръжена с дълги захабени нокти. В черно-сивата пръст лежеше кафяв жълъд. Животното изсумтя, пое го с върха на устните си, схрупа черупката, сдъвка сърцевината му и я погълна — един кратък миг на

задоволство. Напразно пресяваше земята след това — дивите свини също бяха добри търсачи.

Едрото животно разтърси глава и продължи обиколката си. Ето го големия мравуняк, който беше разкопал миналата седмица. Купчината от пръст, клечици и полуизгнили листа се чернееха като рана в земята. Мечокът ги подуши, поразрови ги с лапа, но останалите живи мравки се бяха скрили в най-дълбоките галерии.

Тъмният силует на животното се плъзна пак между дърветата в здрача. По едно време се спря, изгърби се, протегна шия, поемаше въздух с напрегнато сумтене. Долавяше някакъв странен мирис, който възбуждаше у него нетърпение. Някъде из ниските лескови храсти лежеше сърна, от която дъхаше на спечена кръв, на ранена плът. Мечокът познаваше мириса на кръвта. Случвало му се беше да среща гнезда с пилета по земята или по долните клони на храстите. Възхитителни хапки бяха, но не се намираха често.

Той не беше убивал досега животни, но гладът упорито възстановяваше вкуса на месото, тласкаше го към раненото животно. В него се събуждаше инстинктът на хищник, който беше дремал досега, потулван от дебелия сланина под кожата му, натрупана през ситата есен. И затова, макар че не беше ловувал, той знаеше как да се добере незабелязано до сърната.

Мечокът направя широк полукръг през храстите и се спря, когато застана с нос срещу вятъра. После започна да се прокрадва безшумно към мястото, където беше плячката. Сдържаше голямото си желание да се затича през храстите и да стигне по-скоро до целта. Клонките се плъзгаха по гъстата му козина и просъскваха едва доловимо. Сивочерното тяло, което лежеше на шумата сред голите стъбла на леската, се очертаваше ясно. Сърната долови заплахата, изправи се, но раните попречиха да реагира тъй, както би сторила това ако беше читава.

Предната лапа на мечока се стовари върху нея. Гладният звяр се нахвърли лакомо. Той изяде почти цялата сърна. На втвърдения сняг, попил ярката багра на кръвта, останаха само задните бутове, обвити с парчета разкъсана кожа. Хищникът облиза муцуната си, захапа остатъците и ги понесе над земята, изпънал шията си. Тъй те не се докосваха до земята, не оставяха диря, по която биха могли да ги намерят лисиците.

Стигна до скален зъбер, който се подаваше от почвата, целият прояден от водата. В подножието му имаше дупка. Медунът напъха месото в нея, покри го отгоре със съчки и късове мъх, които свлече от канарата, и потегли към леговището си. Когато минаваше по брега на дола, който беше стръмен като стена, изпод краката му се търкулна камък, полетя надолу удари се в издатините на канарите. Звукът проехтя като боботене на гръм. Ехото пое шумотевицата и я разпиля из клонците на дърветата.

Животното се вслуша сепнато, изчака ехото да се стопи в дъното на дола и чак тогава продължи пътя си. Падна втори камък. Мечокът спря. Екотът се понесе на вълни, начена да заглъхва, а той продължаваше да стои на брега, като омагьосан от вълшебница. После протегна лапа и бутна в пропастта едър камък. Канарите като че оживяха, запяха, лапите му доловиха слабата тръпка, която пробягва по скалите под него. Приятно му беше да предизвиква ехото, да слуша постепенно заглъхващото бучене.

От този ден излезеше ли от убежището си, медунът започваше да души с протегнатата шия. Усетеше ли някое горско животно, приближаваше се дебнешком и налиташе със силата на звяр в разцвета на възрастта си. Отначало ловът беше по-лесен. Дивите животни във владенията му бяха свикнали да го срещат по горските пътеки мирен и спокоен, но полека-лека сърните, кошутите и дивите прасета доловиха, че е станала промяна в нрава на горския великан. Започнаха да се пазят от него, да го избягват отдалече.

Младите диви прасета, които скитаха на стада, водени от майките си, бяха най-многобройният дивеч в гората. Медунът успя да ги изненада няколко пъти. Опитните майки бързо разбраха, че е безполезно да играят на криеница със силния звяр. Прехвърляха се отвъд ридовете, по-далече от неговите владения. Дълги дни мечокът скита покрай опустелите ями, душеше изветрелите им дири, но не можеше да ги открие.

Случаят му помогна да забрави по-лесно прасетата. Потокът правеше на едно място водопад. Водата се хвърляше от височината и беше издълбала долу кръгла яма. В ранната пролетна сутрин той видя как първите слънчеви лъчи блеснаха по лъскаво, вретеновидно тяло, което се извиваше сред бистрите струи.

Речната пъстърва падна долу, заплува вяло, замаяна от удара. Хищникът слезе до брега под водопада, наведе се към разпенената вода, протегна лапа и изхвърли рибата на сухо. После хвана със зъби подскачащото, изпъстрено с едри червени точки гъвкаво тяло. Мечокът се върна на брега, седна на задните си лапи и се загледа внимателно в бистрите струи. Ситният воден прах се просмукваше в гъстата козина, но той не му обръщаше внимание. Ето, изви се нова стоманеносива дъга — лапата му се протегна мигновено към пъстървата.

Възможностите за нахранване в гората ставаха по-добри с всеки изминат ден, но хищникът вече не забравяше вкуса на месото. С един удар на лапата се сдобиваше с много и вкусна храна. И не само желанието за насищане го влечеше към дивеча. Младото животно вече се беше увлякло от вълненията, които съпътствуваха издебването на жертвата, победата над нея. Скиташе по цяла нощ из гората, понякога продължаваше лова и денем. Нямаше сила, която да му се противопоставя, защото беше необикновено смел и самоуверен. Неговата мощ се увеличаваше, мускулите му бяха станали неуморими — тренираше ги непрекъснато с дълъг бяг по дирите на дивеча.

В една хубава майска вечер медуният стигна до границите на своите владения — високите ридове, обрасли в ели, които се спускаха към речната долина. Животното беше силно привързано към родната си гора и досега не се беше опитвало да излиза от нея. Готвеше се да тръгва назад, когато дочу някакъв непознат шум, който приличаше на трясъка на блъскащи се камъни, но беше някак по-чист и по-еклив.

Хищникът се снижи в клековете и се спусна предпазливо до линията на първите ели. Хлопатарите ставаха все по-ясни. Стадото говеда се прибираше в подслона си, който беше построен в низината. Дъхът на животното се засилваше, опияняваше го, вълнуваше го, но скоро спря разколебан. Намесил се беше и мирисът на човек, а това беше лошо, много лошо.

Помнеше неговия дъх от времето, когато беше мече и майка му го учеше да бяга далече, надушеше ли го нейде. Мечокът се позавъртя безцелно насам-натам между елите, но вкусът на месото го помами властно и той забрави опасенията си. Спусна се подир кравите. Присламчваше се зад храстите, зад стволите на дърветата, чиито заострени върхове като че се стремяха да полетят нагоре.

Той не виждаше добре в тъмнината, но изтънченото му обоняние го водеше сигурно към целта. Мирисът на животните го възбуждаше, но не забравяше и хищническата предпазливост, която беше придобил. Изменяше пътя си ту наляво, ту надясно, за да бъде постоянно срещу вятъра. Мрачината се сгъстяваше. Гласът на човека проочаваше все по-често. Подканяше говедата да бързат.

В храсталаците се появи сянката на юница, която се беше отбила, привлечена от сочната трева. Хищникът се вслуша. Човекът беше отминал на стотина крачки. Промъкна се като смътно видение между тъмните дънери. Когато се приближи на един скок, той се напегна и направи мощно движение. Силната му лапа прекърши мигновено гръбнака на юницата, събори я на земята. Изненаданото животно не можа да издаде звук.

* * *

Дирята лъкатушеше покрай скалните зъбери — беше лесна за проследяване. Опитните очи на Иван Бекяра не я изтърваха нито за миг. На места бяха откъртени късове мъх, виждаха се премазани листа на диви ягоди, пречупени бодливи клончета смрика, по които се тъмнееха ръждиви петна от изсъхнала кръв.

Човекът седна на един камък да си почине, свали калпака, избърса потта, която беше избила на челото му. Снощи по вечеря на портата му почука млад говедар, който пасеше стадото на най-големия богаташ от селото.

— Стръвница, бай Иване — рече задъхано той, — нощес разкъса една юница...

— Тъй ли?

Говедарят долови, че ловецът е готов да помогне и побърза да му разкаже на кое място са видели локвата кръв, кичурите косми и дирята, по която не посмели да тръгнат.

Старият ловец го изпроводи. После прегледа старата си двуцевка, която вероятно е била на зряла възраст по време на Балканската война, но все още вършеше добра работа. Приготви, без да бърза, патрони, стегна се и тръгна към планината към обед на другия ден. Снощи посрещна вестта за появяването на стръвницата с

нескрито задоволство. В София плащаха хубави пари за мечите кожи, а имаше и месо, и награда от говедарите. Пък и щеше да им помогне — сиромаси хора бяха те...

С една дума и да не беше храбрец, щеше да се превърне в такъв. Разбира се, нямаше да е лошо да вземе със себе си някой як мъжага с брадва, но тогава трябваше да дели с него и почестите, и благините.

Ловецът стана от камъка, свали кожухчето си, съблече дебелия риза, посегна към стръковете мащерка. Откъсна китка разцъфтели стъбла. С тях натърка грижливо косматите си гърди, раменете, шията и подмишниците. След това извади от торбичката си чиста риза, пооваля я добре в мащерката и чак тогава я облече. Същото стори със салтамарката, потурите, навущата и ямурлука си. Напоените с пот дрехи, които можеха да го издадат отдалече, напъха в торбата, която скри в гъсталака...

Накрая на лапа шепа мащерка, дълго дъвка горчивите цветове, устата му се гърчеше, но ловецът търпеше стоически — знаеше, че тъй ще убие дъха си, ще намали остротата му. Той накъса китка от билката, закачи я на пояса си и тръгна по дирите на стръвницата. Иван Бежара видя трупа на юницата отдалече — беше полузатрупан със съчки, сухи листа и мъх...

Разкъсаното животно лежеше във вдлъбнатината на стръмна скала. Върху него бяха натрупани клони, сухи листа и валма мъх. Човекът се огледа внимателно, макар че знаеше правилото — стръвницата рядко лежи близо до скритата си жертва. Не се приближи до трупа, не биваше да остави дири.

Недалеч имаше повалена от стихииите стара ела, обрасла с младоци, и голям харман от тъмнозелена смрика. Ловецът се скри зад дебелия стъбло, което се беше втвърдило като камък, измери на око разстоянието до жертвата на мечката и остана доволен. Зад гърба му започваше стръмен дол, звярът не можеше да го нападне от тази страна. Седна върху купчина камъни и зачака търпеливо.

Стъмваше се бавно. Тъмнината първо завладя доловете, после полази и по високите места. Дълбока тишина завладяваше планината. Месечината изгря, проточи сенките на елите, които обграждаха мястото на засадата. Човекът не помръдваше.

Най-сетне запращяха сухи пръчки, показа се едра мечка, която уверено се отправи към плячката си. Стръвницата разхвърли съчките,

заби глава надолу, замляска шумно. Ловецът вдигна полека пушката, прицели се грижливо и натисна спусъка. Гърмежът разкъса въздуха на кънтящи късове.

Мечката се изправя като ударена с камшик, прорева уплашено, метна се настрани, втурна се нагоре по склона на височината. До нея имаше не повече от петдесет крачки, когато трясна и другата цев. Едрите сачми не можеха да не засегнат животното. Тежката му задница се занесе наляво. Ревът стана по-глух, по-стенещ. Стръвницата бягаше с все сила по-далече от човека.

Иван Бекяра пъкна патрони в двуцевката, попипа костената дръжка на големия си нож, затъкнат с дървената си кания в пояса. Някъде в тъмнината бродеше разярената от раните си мечка — никой не би могъл да предскаже как ще постъпи тя. Кой знае дали нямаше да се прокрадне между елите и да се хвърли върху него изневиделица?

После небето започна да се избистря, виделината нахлу сред стаените дървета, заснежените върхове на планината изпъкнаха в далечината. Ловецът стана, поразкърши се и тръгна по кървавата диря на стръвницата, наметнат с ямурлука си. Слънцето вече се показваше зад гърба му, когато стигна до границата на клековете. Засъхналите капки кръв ставаха все по-редки, трябваше да ги търси грижливо, за да не загуби следата.

Иван Бекяра заобикаляше една невисока канара, когато до самото му рамо прозвуча задавено сумтене на грамадни дробове. Той извърна глава и се вкамени за миг. Стръвницата стоеше на две-три крачки. Изправяше се на задните си крака. Направила беше кръг и вероятно беше лежала досега в засада покрай дирята си. Човекът вдигна инстинктивно пушката.

Мечокът пристъпи тежко, жълтите му зъби бяха оголени, от гърлото му се откъсна глухо ръмжене. Един миг и протегнатите предни лапи щяха да се стоварят върху гърба му.

Ловецът забеляза, че цевите сочат към главата на звяра и дръпна почти едновременно двата спусъка. Засиленото тяло на животното го блъсна силно. Иван Бекяра се търкулна на земята и се спря сред стъблата на клека. Когато се изправи като на сън, видя животното да лежи неподвижно наблизко. Козината по плещите му се беше нацепила на широки кичури.

Нямаше вече от какво да се бои, но той пристъпи крадешком, вдигна пушката и я напълни машинално. И чак сега усети по гърба си хладина. Свали калпака си, пръстите му трепереха ситно. Щом се загледаше в тях, успокояваха се, но след това пак започваха да се движат.

Говедарите се струпаха да гледат мечката, когато дребните планински кончета довякоха медуна. Конете извъртаха глави, кучетата се въртяха тревожно наоколо, душеха кожата и ръмжаха задавено. Говедата виреха глави и поемаха дъха на звяра с разширени ноздри.

— Голяма мечка, брей! — възкликна един от мъжете.

— Го-ля-ма — изрече на пресекулки ловецът.

Говедарите се спогледаха смаяно. Победителят на стръвницата заекваше. И не само тогава. Заекването му остана като спомен до самата му смърт.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 10 от 1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.